



PRIJATÉ TEXTY

P8_TA(2016)0423

Situácia novinárov v Turecku

Uznesenie Európskeho parlamentu z 27. októbra 2016 o situácii novinárov v Turecku (2016/2935(RSP))

Európsky parlament

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Turecku, najmä na uznesenie z 15. januára 2015 o slobode prejavu v Turecku: nedávne zatknutie novinárov a vedúcich pracovníkov médií a systematický nátlak namierený voči médiám¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. apríla 2016 o správe o Turecku za rok 2015²,
- so zreteľom na správu Komisie o Turecku za rok 2015 z 10. novembra 2015 (SWD(2015)0216),
- so zreteľom na spoločné vyhlásenie podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Federicy Mogheriniovej a komisára pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení Johannes Hahna zo 16. júla 2016 o situácii v Turecku,
- so zreteľom na závery Rady z 18. júla 2016 o Turecku,
- so zreteľom na vyhlásenie podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie Federicy Mogheriniovej a komisára Johannes Hahna z 21. júla 2016 o vyhlásení výnimočného stavu v Turecku,
- so zreteľom na politický dialóg na vysokej úrovni medzi EÚ a Tureckom, ktorý sa uskutočnil 9. septembra 2016,
- so zreteľom na skutočnosť, že ústredným prvkom hodnôt EÚ je dodržiavanie zásad právneho štátu vrátane slobody prejavu,
- so zreteľom na právo na slobodu prejavu zakotvené v Európskom dohovore o ľudských právach (EDLP) a Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach, ktorých je Turecko zmluvnou stranou,
- so zreteľom na odporúčania obsiahnuté v stanovisku k článkom 216, 299, 301 a 314 tureckého trestného zákonníka, ktoré prijala Benátska komisia na svojom 106.

¹ Ú. v. EÚ C 300, 18.8.2016, s. 45.

² Prijaté texty, P8_TA(2016)0133.

plenárnom zasadnutí (Benátky, 11. – 12. marca 2016),

- so zreteľom na článok 123 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže 15. júla 2016 došlo v Turecku k pokusu o prevrat, počas ktorého viac ako 250 osôb zahynulo a viac ako 2 100 bolo zranených;
- B. keďže ochrana demokracie s pevným odhodlaním dodržiavať ľudské práva a zásady právneho štátu je dôležitá, ako je z tohto hľadiska dôležitá spolupráca medzi EÚ, Radou Európy a Turecká; keďže Turecko je kľúčovým partnerom Európskej únie;
- C. keďže podľa Európskej federácie novinárov a Tureckého združenie novinárov po pokuse o prevrat 15. júla 2016 turecká polícia zatkla najmenej 99 novinárov a spisovateľov, pričom väčšina z nich nebola doteraz obvinená, čím počet pracovníkov médií zadržovaných na základe obvinení, o ktorých panuje presvedčenie, že súvisia s výkonom ich práva na slobodu prejavu, do 20. októbra 2016 dosiahol najmenej 130; keďže 64 novinárov zatknutých po 15. júli 2016 bolo prepustených; keďže zadržaným novinárom bolo odopreté právo na právneho zástupcu a sú zadrživani v neľudských podmienkach, pričom sa im vyhrážajú a sú vystavení zlému zaobchádzaniu; keďže existujú tvrdenia, že Bilir Kaya a Inan Kizilkaya, šéfredaktori zatvoreného denníka Özgür Gündem, boli vo väzení mučení;
- D. keďže už pred neúspešným prevratom existovali značné obmedzenia médií a nátlak na novinárov; keďže podľa Výboru na ochranu novinárov turecké orgány po pokuse o prevrat zavreli kancelárie viac ako 100 vysielateľov, novín, časopisov, vydavateľov a distribučných spoločností, pričom 2 300 novinárov a pracovníkov médií prišlo o prácu; keďže najmenej 330 novinárom bola zrušená tlačová akreditácia;
- E. keďže k zadržaným novinárom patrí napríklad známa spisovateľka Asli Erdoganová, ktorá bola takisto členom poradného výboru a prispievala do kurdskeho denníka Özgür Gündem, ktorý je v súčasnosti zatvorený, akademik a novinár Mehmet Altan a jeho brat Ahmet Altan, spisovateľ a bývalý redaktor týždenníka Taraf;
- F. keďže podľa organizácie Human Rights Watch sa mnohé právne opatrenia uskutočnili bez dôkazu o účasti obvinených na neúspešnom pokuse o prevrat; keďže právo na spravodlivý súd musí byť zaručené a keďže spôsob, akým súdny systém pristupuje k prípadom súvisiacim s médiami, poukazuje na nedostatok nestrannosti a nezávislosti;
- 1. dôrazne odsudzuje pokus o štátny prevrat v Turecku z 15. júla 2016; podporuje legitímne inštitúcie v Turecku; vyjadruje poľutovanie nad vysokým počtom obetí; vyjadruje solidaritu obetiam a ich rodinám;
- 2. uznáva právo a povinnosť tureckej vlády reagovať na pokus o prevrat, zdôrazňuje však, že turecká vláda nemôže využívať neúspešné vojenské prevzatie moci ako zámienku na ďalšie potláčanie legitímnej a nenásilnej opozície a ani na to, aby prostredníctvom neprimeraných a nezákonných krokov a opatrení bránila novinárom a médiám pokojne uplatňovať slobodu prejavu;
- 3. vyzýva turecké orgány, aby prepustili novinárov a pracovníkov médií zadržovaných bez presvedčivých dôkazov o trestnej činnosti vrátane známych novinárov, ako sú napríklad Nazlı İlicaková, Sahin Alpay, Asli Erdoganová, Murat Aksoy, Ahmet Altan a Mehmet Altan; zdôrazňuje, že novinári by nemali byť zadrživani na základe obsahu

ich žurnalistiky alebo údajného prepojenia, a to aj v prípadoch obvinení voči nim, a zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť, aby vyšetrovacia väzba zostala výnimkou;

4. pripomína, že slobodná a pluralitná tlač je spolu s riadnymi súdnymi procesmi, prezumpciou neviny a nezávislosťou súdnictva základnou zložkou každej demokratickej spoločnosti; pripomína tureckým orgánom, že pri styku s médiami a novinármi treba postupovať čo najobzretnejšie, pretože sloboda prejavu a sloboda médií zostávajú kľúčovou podmienkou pre fungovanie demokratickej a otvorenej spoločnosti;
5. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že opatrenia v rámci výnimočného stavu sa používajú aj na zastrášovanie členov rodín novinárov, ktorí utiekli do zahraničia alebo sa skrývajú, a to vrátane odobratia pasov alebo ich dočasného zadržovania namiesto osôb, ktoré sú obvinené;
6. je vážne znepokojený nad zatvorením vyše 150 médií; žiada, aby boli znovu otvorené, aby sa obnovila ich nezávislosť a aby sa ich prepustení zamestnanci náležitým spôsobom vrátili na svoje miesta; vyzýva turecké orgány, aby skoncovali s praktikami zneužívania ustanovení trestného zákona o vymenovaní správcov v súkromných médiách a aby zastavili zasahovanie výkonnej moci do záležitostí nezávislých spravodajských organizácií, a to aj pokiaľ ide o redakčné rozhodnutia, prepúšťanie novinárov a redaktorov a nátlak a zastrášovanie kritických spravodajských spoločností a novinárov; odsudzuje pokusy tureckých orgánov o zastrášovanie a vyhostenie zahraničných korešpondentov;
7. vyzýva tureckú vládu, aby zúžila rozsah opatrení v rámci výnimočného stavu, aby sa nemohli používať na obmedzovanie slobody prejavu; žiada, aby sa vyšetrovania týkajúce sa údajnej účasti na pokuse o prevrat vykonávali v súlade s riadnym súdnym procesom, nestranne, na základe presvedčivých dôkazov, a nie iba na základe napojenia, čo môže viesť ku kolektívnemu trestu;
8. zdôrazňuje, že Turecko čelí skutočnej hrozbe terorizmu; pripomína však, že široko vymedzené turecké protiteroristické právne predpisy by sa nemali používať na trestanie novinárov za uplatňovanie práva na slobodu prejavu; naliehavo žiada o realizáciu odporúčaní Benátskej komisie z marca 2016 a o reformu protiteroristických právnych predpisov;
9. vyzýva Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a členské štáty, aby aj naďalej monitorovali praktické dôsledky výnimočného stavu a aby zabezpečili monitorovanie všetkých súdnych konaní s novinármi;
10. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a prezidentovi, vláde a parlamentu Turecka.